

Karen Horsens' prædiken 18. søndag efter trinitatis

Taler

Karen Horsens
Domprovst

Dato

19. oktober 2003

Omstændigheder

Prædikentekster

Paulus' Første Brev til Korintherne kapitel 1, vers 4-8
Matthæusevangeliet kapitel 22, vers 34-46

- 1 Du skal elske din næste.

Hvad kan man sige til den besked ?

- 5 Så længe vi taler i al almindelighed, kan vel de fleste blive enige om, at det er en rigtig udmærket tanke, hvis bare man kunne få alle til at være med – altså få alle, hver især, til at elske deres næste. Og man vil da også nok indrømme, at det er, hvad man selv bør gøre, – selvom der er så mange andre, der ikke gør det. Egentlig er det i egen velforståede interesse, hvis man elsker sin næste, for det
10 giver megen glæde i ens eget liv at vise næstekærlighed. Man får det så godt med sig selv.

Efter disse linier kan der tales længe om kærlighedsbudet og hældes meget vand ud af ørerne i meget stor enighed.

15

Men hvis der nu kommer nogen hen uden videre og ser direkte på én og siger: du, du skal elske din næste – hvad kan man så sige til det ?

- 20 Man kan sige: javel, – det skal du vel også. Man kan også sige: ikke tale om – jeg er træt af al den snak om kærlighed, vi trænger mere til retfærdighed og strengthed og orden her i verden.

- 25 Men man kunne måske også gøre som sådan en lille fræk unge, hvis kammerat siger: flyt dig, du må ikke sidde der – og som så svarer: hvem siger jeg ikke må det ? eller endda: hvem skal du hilse fra ?

– Egentlig var det vist en diskussion efter disse meget primitive linier, farisæerne prøvede at få med Jesus ind i den dag, vi hører om. Eller: de ville selvfølgelig ikke diskutere med ham, de regnede med lige i et snuftag at få lukket munden på ham. Dermed ville de slå to fluer med et smæk. For han havde altså lige lukket munden på saddukæerne, og da saddukæerne og farisæerne ikke kunne fordrage hinanden og kun var enige om ikke at kunne fordrage Jesus, så ville det jo være fint, om farisæerne nu kunne gøre det, som saddukæerne forgæves havde forsøgt at gøre. Så havde de besejret Jesus og saddukæerne på en gang.

Men det går altså ikke så let, for Jesus følger ikke deres manuskript for forestillingen.

De kendte ham jo som den evindelige modstander, han var imod alt, hvad gode og rettænkende jøder sagde og gjorde, så de regnede trygt med, at hvad de end spurgte ham om, så ville han give dem et svar, der gik imod, hvad de mente.

Men de går lidt for dristigt til sagen, da de griber det allervigtigste punkt i katekismen: hvilket bud i loven er det største ?

Hvilket kontroversielt svar, de kan have forestillet sig at han skulle have givet på dette spørgsmål, ja, det er virkeligt ikke til at se. Men de havde i hvert fald ikke ventet, at han ville svare som han gjorde, ville sige det, de selv og alle rette jøder ville sige: du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og: du skal elske din næste som dig selv.

Jesus har ikke lukket munden på dem som på saddukæerne. Han har bare fået dem til at tabe målet. Han giver det perfekte svar, og de kan kun reagere med pinlig tavshed. Hvad skal de sige ? Der er ikke engang basis for en økumenisk konference.

Formelt er de fuldstændig enige om, hvad det hele drejer sig om. Kærlighed til Gud og næsten.

Vi kan nemt forklare, hvori den reelle uenighed eller måske snarere forskel mellem Jesus og farisæerne bestod: de havde pindet Mose lov ud i utallige forskrifter og forordninger, forbud og påbud, og den, der med virkelig energi gik ind for at overholde det hele, kunne dårligt undgå at tabe meningen med det hele på gulvet. Kærligheden til Gud var udmøntet i utallige ritualer og bønner

og ofre, og kærligheden til næsten omsattes til tiende og velanstændighed og en ordentlig måde at behandle andre på, og det var selvfølgelig udmærket. Men det havde de vel egentlig ikke behøvet Mose lov for at finde ud af. Lige så lidt som vi
70 behøver Jesu ord for at finde ud af, at det er bedst for os allesammen, hvis vi behandler hinanden ordentligt.

Farisæerne var med deres fortolkning af kærlighedsbudet i modsætning til Jesu forkyndelse – og det er vi også med vores fortolkning. Det kunne ikke falde os
75 ind at gå vældigt op i at overholde Mose lov, – vi holder os til, at kærligheden er det vigtigste i verden, men den er da selvfølgelig et højst personligt anliggende, noget individuelt, spontant. Lov er noget med tvang, og tvang kan ikke have med kærlighed at gøre – tænk bare på tvangsægteskaber, uha. Er der noget, man ikke kan, fordi man skal, så er det da at elske.

80 Farisæerne og vi er i forhold til Jesu befaling i samme båd, eller rettere i hver sin båd – men lige langt fra.

Når Jesus taler, har næstekærligheden sit grundlag i et: du skal, og den hører
85 uløseligt sammen med kærligheden til Gud – du skal elske Gud og der er et andet bud, som er dette ligt: du skal elske din næste som dig selv.

Du skal elske Gud, for du er elsket af Gud, og du skal høre, du er elsket af Gud sådan, at det tvinger dig til at elske din næste. Lov og evangelium er to sider af
90 samme sag. Gud er kærlighed.

Eller vi kan nøjes med at sige: Gud er, for hvis Gud ikke var, så var det meningsløst at tale om at skulle elske, så var det en fri sag, – gør som du vil. Nu er det ikke nogen fri sag, og netop derfor er den, som er kommet til kort i livet
95 med sin næste, tvunget tilbage til Guds kærlighed, tilbage til at være elsket og tilgivet og dermed sendt tilbage til livet igen.

Farisæerne havde fiflet med loven, så Gud blev til at have med at gøre. Han var over dem, naturligvis, men det var i et slags kontraktforhold, hvori herre og
100 tjenere kunne have med hinanden at gøre på en rimelig måde. Vi har bare ignoreret loven og indrettet os med, at Jesus har så ret i det med kærligheden, men vi er jo nu engang kun mennesker, og det er der ikke noget at gøre ved. Vi regner da med Gud og de kristne værdier – hvad det så ellers er – men vi har til Gud et forhold der minder om gode ansattes forhold til en rimelig chef.

Der er det samme i vejen med vores gudsbegreb som med farisæernes: når man gør Gud til en rimelig mand, så er Gud ikke længere Gud. Vi tror ikke på Gud.

110 Det var derfor, farisæerne var så foruroligede over Jesus. Folk havde undret sig over ham, da han havde lukket munden på saddukæerne, og vi hører, at de undrede sig over ham, fordi han talte som en, der har myndighed og ikke som deres skriftkloge. Selvfølgelig kunne de også selv høre myndigheden i hans ord. Hvad var det for noget ? Hvad er han for en person ?

115 Og det er så i dette spørgsmål vi finder sammenhængen i denne mærkelige samtale. Farisæerne står der og har tabt mælet, fordi Jesus siger det eneste rigtige om det største bud i loven. Og så giver han sig tilsyneladende til at snakke om noget andet: hvad mener I om Kristus, hvis søn er han ? det kunne se ud, somom han bare ville bryde den pinlige tavshed, men så betænksom har han nu næppe været. Nej, det er det samme spørgsmål, han tager op: spørgsmålet om hans myndighed, spørgsmålet om, hvem han er.

125 Farisæerne og deres folk havde gennem generationer ventet på Kristus, den salvede. Deres forventninger var af politisk-religiøs karakter: han skulle genrejse folket og riget i dets gamle herlighed, som det havde været i Kong Davids dage. Selvstændigt og frit og rigt – med romerne drevet ud og et folk, der levede trygt med hinanden i gudsfrygt, i lovprisning af Abrahams og Isaks og Jakobs Gud. Og det var et væsentligt led i deres forventninger, at han skulle være af den gamle kongeslægt, David-familien, en Davids søn.

Men så er det altså, Jesus griber dette sære gamle skriftsted om David, der kalder den salvede: min Herre – og så kan han da ikke være Davids søn.

135 Vi skal nok ikke fortabe os i gammeltestamentlige betragtninger over dette skriftsted, men meningen er i grunden klar nok: tænk, om ham I venter på, Kristus, den salvede, tænk om han nu ikke kommer for at bygge videre på jeres drømme, for at fuldkommengøre jeres verden. Tænk, om han er Guds søn, om han er kommet med myndighed til at tale i verden som Guds egen stemme. Så er Guds rige jo her og nu .

Dermed er det spørgsmål stillet, som ingen nogensinde siden er kommet udenom: hvad mener I om Kristus ?

Der er noget, vi kommer til at tage stilling til – og tage stilling, det er, når vi kommer helt herud, nok det, vi nødigst vil.

150 Jesus havde jo ret i alt det, han sagde om kærligheden. Vi er så enige med ham og vi gør det så godt vi kan og hvorfor kan det så ikke være nok ?

Vi vil gerne hente inspiration i kristendommen såvel som i andre udmærkede religioner. Et guddommeligt kærlighedens princip, der sidder et eller andet sted og inspirerer os her på jorden, det vil passe os udmærket.

155

Men hvis Gud nu ikke nøjes med at være et guddommeligt princip. Hvis Gud ikke holder afstand, men kommer til os som det menneskeligste vi kan forestille os: et lille barn fra en fattig familie. Hvis Guds krav på os: du skal elske, – hvis det krav får kød og blod iblandt os i et menneskeliv, der er levet på de vilkår, der
160 også er vores, – så kan vi ikke mere tale om kærligheden som ideal, så er kærligheden ikke mere et diskussionsemne, mellem os eller i os, der er ikke plads til at spekulere over, hvor meget man kan forlange af os, der jo virkelig kun er mennesker.

165 Nej, så står vi over for ham, der kan kræve os til regnskab for, hvad vi har gjort med livet og kærligheden og hinanden. Han var selv et med sit ord, det fik kød og blod i ham.

170 Til dem der i humanismens, i al medmenneskeligheds navn vil pålægge os dit og dat kan vi måske sige: pas du dit. Men ham, den levende Guds søn, der levede, døde og opstod for os, ham kommer vi ikke udenom.

Hvad stiller vi så op ? – vi ved jo det hele, har hørt det, fra vi var små: du skal elske din næste, siger Kristus. Og se så, hvad der kom ud af det !

175

Men i gudstjenestens begyndelse hørte vi lidt af indledningen til Korinterbrevet. Her takker Paulus Gud for sin menighed i Korinth, de savner sandelig ikke nogen nådegave, og han er vis på, at de vil blive bevarede i troen.

180 Når man læser videre, – prøv det – så er det ikke indlysende, hvorfor Paulus var så glad for den menighed – for der var da næsten ikke det, der ikke var i vejen med dem.

185 Men Paulus takker Gud for den forvildede menighed og forresten for dem
allesammen i datid og fremtid, det vil sige: også os, han er fuld af fortrøstning.

Og den fortrøstning kommer af, at det er Gud, som har begyndt sin gode
gerning i os, og han skal nok også fuldføre den.

190

Vi hører Kristus til, allesammen.

Manglen på kærlighed, mængden af vildfarelser og misforståelser og
forvrængninger har der ikke været ende på ned gennem historien. Men Ordet
195 lyder stadig med hele Kristi myndighed, det går mennesker til hjerte, og troen og
håbet og kærligheden er af Jesu nåde stadig levende iblandt os. Han vil fuldføre
sin gode gerning indtil sin egen dag.

Vi ved, hans navn er under og vældig Gud,
200 Vi ved, hans ord må bæres med lovsang ud.
Amen

Kilde

Manuskript tilsendt af Karen Horsens' søn, Rasmus Christian Olsen, og udgivet af Danske Taler med
205 tilladelse fra Rasmus Christian Olsen.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

18. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet
210

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-horsens-praediken-18-sondag-efter-trinitatis>

215

220